Vastaus kirjalliseen kysymykseen ulkomaalaisten yliedustuksesta raiskaustilastoissa ja eri asumismuotojen vaikutuksista tendenssiin syyllistyä rikoksiin ja raiskauksiin

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Juho Eerolan /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 549/2018 vp:

> *Onko hallitus tietoinen ulkomaalaisten räikeästä yliedustuksesta raiskaustilastoissa, vaikka tilastot eivät edes huomioi toisen ja kolmannen polven, jo Suomen kansalaisuuden saaneita henkilöitä,*
>
> *onko hallitus tutkinut turvapaikanhakijan tai kielteisen päätöksen saaneiden tendenssiä rikoksiin ja raiskauksiin syyllistymiseen erikseen yksityismajoituksen, vastaanottokeskuksen tai säilöönoton osalta,*
>
> *miten hallitus aikoo kehittää raportointi- ja tilastomenetelmiä siten, että toisen ja kolmannen polven Suomen kansalaisuuden saaneet maahanmuuttajat huomioitaisiin analyyseja tehtäessä muutoin kuin kantasuomalaisina, ja*
>
> *mihin toimiin hallitus ryhtyy kansalaisten turvallisuustilanteen parantamiseksi ja turvapaikanhakuprosessin kansalaisia kohtaan luoman tarpeettoman ja ylikorostuneen riskin ehkäisemiseksi?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Poliisin tietoon tulee vuosittain noin 3500 seksuaalirikosta. Ulkomaalaisilla tarkoitetaan Suomessa olevia henkilöitä, joilla ei ole Suomen kansalaisuutta. Sisäministeriö ei ole kehittämässä raportointi- ja tilastomenetelmiä siten, että toisen ja kolmannen polven Suomen kansalaisuuden saaneet maahanmuuttajat huomioitaisiin analyyseja tehtäessä muutoin kuin kantasuomalaisina.

Ulkomaalaiset tekijät ovat yliedustettuina poliisin tietoon tulleissa seksuaalirikoksissa. Vuonna 2017 poliisin tietoon tulleiden yleisimpien seksuaalirikosten osalta ulkomaalaisten osuus oli noin 17%. Prosenttiosuus oli pysynyt samana vuonna 2018. Ulkomaan kansalaisten osuus koko väestöstä on noin 4,5%.

Ulkomaalaisten tekemiä seksuaalirikoksia tarkasteltaessa on huomattava, että ulkomaalaiset ovat varsin laaja ja heterogeenien ryhmä. Siihen kuuluu niin Euroopasta kuin myös muista maanosista tulleita henkilöitä. Eroja liittyen käsityksiin naisten ja miesten tasa-arvosta ja ase-

masta yhteiskunnasta kuin myös oikeudesta fyysiseen koskemattomuuteen on niin ryhmien välillä kuin myös ryhmien sisällä. Seksuaalista tai muuta fyysistä väkivaltaa ei voida koskaan oikeuttaa kulttuurilla tai perinteisillä tavoilla. Kansainväliset sopimukset ja Suomen laki määrittelevät sen, mitkä teot ovat rikollisia ja mitkä eivät.

Helsingin yliopisto teki vuonna 2014 tutkimuksen ”Maahanmuuttajat rikosten uhreina ja tekijöinä”, jossa tarkasteltiin kattavasti maahanmuuttajia rikosten uhreina ja tekijöinä vuosina 2010–2011 ja vertailtiin tuloksia kantaväestöön. Kaikissa tarkastelluissa väestöryhmissä suuri enemmistö ei ollut osallistunut rikoksiin kyseisen kahden vuoden aikana eikä tulosten perusteella voi väittää, että jokin maahanmuuttajaryhmä olisi olemuksellisesti ”rikollinen”. Maahanmuuttajaryhmien välillä rikollisuuden tasoerot varsinkin väkivalta- ja seksuaalirikoksissa olivat kuitenkin suuria. Lähi-idästä ja Afrikasta kotoisin olleiden raiskausrikollisuuden taso oli lähes 20-kertainen kantaväestöön nähden. Eroa selittävät vain osin erot ryhmien sosio-ekonomisessa rakenteessa, ja keskituloissa. Maahanmuuttajuus sinänsä ei tutkimuksen mukaan näyttänyt lisäävän sen enempää rikoksiin syyllistymisen riskiä kuin vaikuttavan rikollisuuden muihin piirteisiin.

Sisäministeriö on määritellyt yhdeksi poliisitoiminnan painopisteeksi ennalta estävän toiminnan kehittämisen. Erityisesti seksuaalirikosten kohdalla ennalta estäminen on tärkeää, sillä seksuaalirikoksen kohteeksi joutuminen vaikuttaa merkittävästi ja pitkään uhrin elämään.

Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perhe- ja lähisuhdeväkivallan ennalta ehkäisemiseksi ja torjumiseksi on solmittu Istanbulin sopimus, joka astui Suomessa voimaan 1.8.2015. Sopimuksessa on useita toimia, joiden tavoitteena on ennalta ehkäistä ja puuttua seksuaalirikoksiin, muun muassa parantamalla seksuaalirikoksen uhrin asemaa ja lisätä viranomaisten ymmärrystä uhrin tilannetta kohtaan ja kyseiseen väkivaltailmiöön liittyvää yleistä osaamista. Sopimuksessa edistetään myös kotouttamista mm. seuraavilla toimenpiteillä: edistetään yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovalistusta turvapaikanhakijoille ja kotoutumispalveluiden piirissä oleville hyödyntäen jo kehitettyjä toimintamalleja sekä ennaltaehkäistään maahanmuuttajaperheiden eri perheenjäsenten eritahtista kotoutumista kehittämällä kotona lapsiaan hoitavien vanhempien kotoutumiskoulutusta. Vahvistetaan maahanmuuttajaperheiden ohjausta osana sosiaali- ja terveysministeriön lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaan sisältyvien perhekeskusten toimintaa.

Vastaanottokeskuksissa annetaan tietoa Suomen lainsäädännöstä ja käytännöistä liittyen naisten ja miesten tasa-arvoon ja seksuaaliterveyteen liittyvistä kysymyksistä. Jatkossa tullaan arvioimaan, tulisiko tätä aineistoa kehittää edelleen niin, että se selkeämmin antaisi tietoa vastaanottokeskuksiin tuleville nuorille ja vähän vanhemmillekin miehille normeista liittyen seksuaaliseen kanssakäymiseen ja siihen, milloin kyse on seksuaalirikoksesta.

Vuoden 2019 alussa astui voimaan laki, jonka mukaisesti tiettyihin rikoksiin syyllistyneiden tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vaarantamiseen liittyvät karkottamispäätökset voidaan panna täytäntöön aikaisintaan 30 päivän kuluttua siitä, kun ne on annettu tiedoksi, ellei hallinto-oikeus toisin määrää. Aiemmin karkotus voitiin toimeenpanna vasta sen jälkeen, kun päätös oli saanut lainvoiman.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 549/2018 vp

Kansainvälistä suojelua koskevien uusintahakemusten käsittelyä halutaan muuttaa. Hallituksen esitysluonnos annettiin eduskunnalle 5.12.2018. Muutokset perustuvat EU:n turvapaikkamenettelydirektiiviin, jonka kaikkia säännöksiä Suomi ei ole aiemmin sisällyttänyt ulkomaalaislakiin. Uusintahakemuksella tarkoitetaan kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta, jonka ulkomaalainen tekee saatuaan lainvoimaisen päätöksen Maahanmuuttovirastolta tai hallintotuomioistuimelta aiemmin tekemäänsä hakemukseen. Turvapaikanhakijoiden uusintahakemuksien käsittelyä on tarkoitus tehostaa tarkentamalla uusintahakemusten tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä. Lakimuutos ei kuitenkaan estä uusintahakemusten tekemistä. Maahanmuuttoviraston tilastojen mukaan uusintahakemuksia tehtiin vuonna 2017 736 kappaletta ja vuonna 2018 lähes puolet enemmän, 1407 kappaletta.

Hallitus teki myös esitysluonnoksen siitä, että Suomen kansalaisuuden voi menettää, jos tuomitaan rikoksesta vähintään viiden vuoden ehdoton vankeusrangaistus. Kansalaisuuden voisi menettää maanpetoksesta, valtionpetoksesta tai Suomen elintärkeitä etuja vastaan terroristisessa tarkoituksessa tehdystä rikoksesta.

Maahanmuuttoviraston tilastojen mukaan karkottamista koskevat päätökset ovat lisääntyneet vuositasolla. Karkottamista koskevia päätöksiä tehtiin 608 kpl vuonna 2016, 1134 kpl vuonna 2017 ja 1308 kpl vuonna 2018.

Turvapaikkahakijoiden tai kielteisen päätöksen saaneiden tendenssiä rikoksiin ja raiskauksiin riippuen asumismuodosta ei ole tutkittu. Säilöön otettuna he ovat menettäneet vapauden ja tällöin eivät ole voineet tehdä rikoksia. Sisäministeriö tulee selvittämään yhteistyössä muiden asian kannalta keskeisten tahojen kanssa, miten seksuaalirikoksia voidaan entistä enemmän ennalta ehkäistä suunnitelmallisilla toimenpiteillä. Osana hallituksen tulevia tehostettuja lisätoimia, joiden valmistelu on aloitettu sisäministeriössä joulukuussa 2018, arvioidaan myös majoitusvaihtoehtojen rajoittaminen.

Helsingissä 17.1.2019

Sisäministeri Kai Mykkänen